

Hatice Nur AKTAŞ İNCEL

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Yayımları-III

TIBBİ MALPRAKTİSTE

SORUMLULUK

ve

KOMPLİKASYON

**TIBBİ MALPRAKTİSTE SORUMLULUK VE
KOMPLİKASYON**

YETKİN
YAYINLARI

ÖDEMELİ İSTEME VE GENEL DAĞITIM

YETKİN Basım Yayım ve Dağıtım A.Ş.

Strasburg Caddesi No: 31/A 06430 Sıhhiye / ANKARA

Tel : 0 (312) 231 42 34 (35) – 232 03 43 Faks: 229 87 85

Şube: Abide-i Hürriyet Cad. No: 158 34381 Şişli / İSTANBUL

Tel: 0 (212) 234 50 56 (57) Pbx Faks: 0 (212) 234 50 58

e-mail: yetkin@yetkin.com.tr <http://www.yetkin.com.tr>

Yayınevi Sertifika No: 47453

Yayın Kodu: ISBN 978-605-05- 1056-0

© Yetkin Yayınları 2022

Dizgi: YETKİN Elektronik Yayıncılık Sistemleri

Baskı: YETKİN BASIMEVİ

Kâzım Karabekir Caddesi No: 95/7-8-10

Tel: 0 (312) 341 00 06 06060 ANKARA

Matbaa Sertifika No: 47452

Hatice Nur AKTAŞ İNCEL

**TIBBİ MALPRAKTİSTE
SORUMLULUK
VE
KOMPLİKASYON**

Ankara- 2022

ÖNSÖZ

Bu çalışma, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans programı kapsamında tez olarak hazırlanmış ve 01.07.2021 tarihinde jüri huzurunda savunulmuştur. Tezimin konusunu belirleme noktasında kararsız kaldığım süreçte desteklerini esirgemeyen Prof. Dr. Mustafa Fadıl YILDIRIM hocama çok teşekkür ederim.

Bu çalışma, okuma sürecinden tezin savunulma tarihine kadar tamamıyla Covid-19 pandemisi sürecinde hazırlanmıştır. Yaşanan sürecin getirdiği olumsuz koşullar herkes ve her şey gibi bu çalışmanın hazırlanma sürecini de zaman zaman olumsuz etkilemiştir ancak özellikle danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Ünsal DÖNMEZ hocamın anlayışı, desteği ve özverisiyle bu zorluklar kolaylıkla aşılmış, sağlığınıza kavuşmaya biraz daha yaklaştığımız bahar aylarının sonunda çalışmamız tamamlanmıştır. Lisans yıllarından bu yana desteğini hep yakından hissettiğim, akademiye ve Medeni Hukuka yönelmem noktasında en büyük yol göstericim olarak gördüğüm sayın hocama teşekkürü bir borç bilirim.

Danışman hocamın yanında Sevgili Hocam Doç. Dr. Bahar ÖCAL APAYDIN' a da sabrı, sevecenliği, tezimin her adımında beni yönlendirmesi için sonsuz teşekkürler. Bu çalışmanın jürisinde yer alarak tezime desteklerini sunmaktan çekinmeyen sayın Doç. Dr. İpek YÜCER AKTÜRK hocama da çok teşekkür ederim.

Hocalarımla yanı sıra bu süreçte desteğini hep yakından hissettiğim bana uygun ortamı sağlamak adına ellerinden geleni yapan anne ve babama, kardeşlerim Onur ve Akın'a, uzun saatler birlikte çalıştığımız, motivasyonumuz azaldıkça birbirimizden güç bulduğumuz arkadaşlarım Arş Gör. Elif Rumeysa GÜRBÜZ'e ve Arş. Gör Hilal Büşra OSMANLI'ya ve tezin hazırlanma sürecinde en büyük destekçim, savunulma sürecinde nişanlım ve şu anda eşim olan, beni anlayışıyla her gün daha da çok şaşırtan Arş Gör. Enes İNCEL'e sonsuz teşekkürler.

Nihayet, çalışmamın basımını ve yayımını gerçekleştiren Yetkin Kitabevi çalışanlarına titiz çalışmaları için teşekkür ederim.

Ankara, 1 Ocak 2022
Hatice Nur AKTAŞ İNCEL

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	xii
1. KONUNUN TAKDİMİ VE SINIRLANDIRILMASI	15
2. TIBBİ MÜDAHALE	17
I. GENEL OLARAK	17
II. KAVRAM	20
III. TIBBİ MÜDAHALENİN ŞARTLARI	22
A. TIBBİ MÜDAHALENİN KANUNUN YETKİLİ KILDIĞI KİŞİLER TARAFINDAN YAPILMASI	23
B. AYDINLATILMIŞ ONAM	25
1. Uluslararası ve Ulusal Düzenlemeler	26
a. Uluslararası Mevzuat ve Meslek Örgütü Kararları	26
b. Ulusal Mevzuat	27
2. Aydınlatma Çeşitleri	28
3. Aydınlatmanın Kapsamı	30
4. Aydınlatılacak Kişi	32
5. Aydınlatma Yükümlüsü	33
6. Aydınlatmanın Zamanı ve Şekli	34
7. Aydınlatma Zorunluluğunun Bulunmadığı Haller	35
a. Acil Durum	35
b. Aydınlatmadan Vazgeçme	36
c. Hastanın Bilgisinin Bulunması	37
d. Aydınlatmanın Olumsuz Etkide Bulunması	37
8. Onam	37
a. Onamın Kapsamı	38
b. Onam Ehliyeti	38
c. Varsayılan Rıza	39
C. TIP BİLİMİNİN VERİLERİNE GÖRE GEREKLİ VE BU VERİLERE UYGUN TIBBİ MÜDAHALE	40
1. Tıbbi Gerekliliğin Bulunması (Endikasyon)	40
a. Yasal Düzenlemeler	41
b. Sosyal ve Psikolojik Endikasyon	42
2. Tıp Biliminin Verilerine Uygun Müdahale	44
3. HATALI TIBBİ UYGULAMA (TIBBİ MALPRAKTİS)	45
I. KAVRAM	45

II. TIBBİ MALPRAKTİSİN DOĞMATİK TEMELLERİ	47
III. MEVZUATTA VE MESLEK ÖRGÜTÜ KARARLARINDA TIBBİ MALPRAKTİS	48
IV. TIBBİ MALPRAKTİSTEN KAYNAKLANAN SORUMLULUĞUN HUKUKİ NİTELİĞİ	49
V. TIBBİ KUSUR	50
A. HEKİMİN ÖZEN YÜKÜMLÜLÜĞÜ	50
1. Hekimin Yükümlülükleri	51
2. Hekimin Özen Yükümlülüğü	51
a. Özen Kavramı	52
b. Özenin Derecesi	52
c. Durum ve Koşuların Gerektirdiği Özen Yükümlülüğü Kusurları	54
d. Özen Yükümlülüğünün Hukuki Kaynakları	56
B. TIBBİ STANDART	57
1. Kavram	57
2. Tıbbi Standarttan Sapma	59
3. Tıbbi Standartların Denetimi	61
a. Genel Olarak Tıbbi Kayıtlar	61
b. Tıbbi Kayıt Tutma Yükümlülüğü	62
c. Tıbbi Kayıtların Konusu	64
d. Tıbbi Kayıtların Kapsamı	65
VI. TIBBİ MALPRAKTİS TÜRLERİ	66
A. TEŞHİS (TANI) HATALARI	67
1. Genel Olarak	67
2. Eksik Ön Muayene ve Yetersiz Hasta Öyküsü Alma ..	68
3. Teşhisin Konulamaması	69
4. Teşhise Yönelik Tetkiklerin Yapılmaması	70
5. Geç Teşhis	71
B. TEDAVİ HATALARI	72
1. Tıbbi Müdahalenin Yapılmaması	73
2. Hastanın Vücudunda Yabancı Madde Unutulması	74
3. Tedavi Yönteminin Yanlış Seçilmesi	75
4. Gerekli Testlerin Yapılmaması	76
5. Yanlış İlaç Önerilmesi, Yanlış Taraf veya Yanlış Organ Cerrahisi	77
6. Hijyen ve Enfeksiyon Kurallarına Uyulmaması	79
C. TEDAVİ SONRASI YÜKÜMLÜLÜKLERİN İHLALİ	80
D. TIBBİ ORGANİZASYON KUSURU	82
1. Tıbbi Organizasyon Yükümlülüğü	82

2. Hastane İşletmeciliğinde Tıbbi Organizasyon Kusuru	
Sayılan Bazı Haller	84
E. ÜSTLENME KUSURU	86
F. KONSÜLTASYON İSTENMEMESİ.....	87
G. UYGULAMA HATASININ HASTAYA BİLDİRİLMEMESİ	
89	
H. AYDINLATMA KUSURU	89
VII. TIBBİ MALPRAKTİSİN TESPİTİ	90
A. GENEL OLARAK BİLİRKİŞİLİK	90
B. TIBBİ BİLİRKİŞİ RAPORLARI.....	91
C. TIBBİ BİLİRKİŞİLİK KURUMLARI	93
1. Yüksek Sağlık Şurası	93
2. Adli Tıp Kurumu.....	94
a. Adli Tıp İhtisas Daireleri.....	95
b. Adli Tıp İhtisas Kurulları.....	95
c. Adli Tıp Genel Kurulu.....	96
3. Üniversitelerin İlgili Anabilim Dalları	96
VIII. KOMPLİKASYON	97
A. KAVRAM	97
B. KOMPLİKASYON- TIBBİ MALPRAKTİS AYRIMI	99
C. KOMPLİKASYON YÖNETİMİ	102
4. TIBBİ MÜDAHALELERDE HEKİMİN HUKUKİ	
SORUMLULUĞU	105
I. TIBBİ MÜDAHALEDE HEKİMİN HUKUKİ	
SORUMLULUĞUNU DOĞURAN SEBEPLER	105
A. KAMU HASTANESİNDE ÇALIŞAN HEKİMİN HUKUKİ	
SORUMLULUĞU	106
1. Hekim ile Hasta Arasında Sözleşme İlişkisinin	
Bulunmaması	107
2. Hekime Doğrudan Dava Açılmaması	107
3. Görev Kusuru ve Kişisel Kusur Ayrımı.....	108
B. ÖZEL HASTANELERDE ÇALIŞAN HEKİMİN HUKUKİ	
SORUMLULUĞU	111
1. Özel Hastaneler	111
2. Hastane ile Hekim Arasındaki İlişki.....	111
3. Hastane ile Hasta Arasındaki İlişki	112
C. SERBEST ÇALIŞAN HEKİMİN HUKUKİ	
SORUMLULUĞU	114
II. HEKİMİN AKDİ SORUMLULUĞU	116
A. GENEL OLARAK SÖZLEŞME SORUMLULUĞU	116
B. HEKİMLİK SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ	118

1.	Hizmet Sözleşmesi Görüşü	118
2.	Eser Sözleşmesi Görüşü	120
3.	Kendine Özgü Sözleşme Görüşü	121
4.	Vekalet Sözleşmesi Görüşü	122
C.	HEKİMİN SÖZLEŞMEDEN DOĞAN SORUMLULUĞUNUN ŞARTLARI	124
1.	Geçerli Bir Sözleşme İlişkisinin Varlığı	124
2.	Sözleşmenin İhlal Edilmesi	124
3.	Hekimin Kusurunun Bulunması	125
4.	Zarar	126
5.	İllyet Bağı	126
III.	HEKİMİN HAKSIZ FİİL SORUMLULUĞU	126
A.	HUKUKA AYKIRI FİİL	127
B.	ZARAR	128
C.	KUSUR	128
D.	İLLİYET BAĞI	129
E.	SORUMLULUKLARIN YARIŞMASI	130
F.	YALNIZCA HAKSIZ FİİL SORUMLULUĞUNA DAYANILABİLECEK HALLER	131
1.	Hekimin Kişisel Kusuru	132
2.	Caiz Olmayan Vekâletsiz İş Görme	132
IV.	HEKİMİN VEKÂLETSİZ İŞ GÖRMEDEN DOĞAN SORUMLULUĞU	133
A.	VEKÂLETSİZ İŞ GÖRME KAVRAMI VE TÜRLERİ	133
B.	GERÇEK VEKÂLETSİZ İŞ GÖRMENİN ŞARTLARI	134
C.	HEKİMİN VEKÂLETSİZ İŞ GÖRME KAPSAMINDAKİ MÜDAHALELERİ	135
1.	Acil Durumlar	135
2.	Müdahalenin Genişletilmesi	137
D.	HEKİMİN GERÇEK VEKÂLETSİZ İŞ GÖRME KAPSAMINDA SORUMLULUĞUNUN HAFİFLETİLMESİ 138	
V.	TAZMİNATIN HESAPLANMASI VE BELİRLENMESİ	139
A.	HEKİMİN TAZMİNAT SORUMLULUĞU	139
1.	Maddi Tazminat	140
a.	Ölüm Hali	140
b.	Bedensel Zararlar	142
2.	Manevi Tazminat	143
B.	TAZMİNATIN HESAPLANMASI VE TAZMİNATTAN İNDİRİM SEBEPLERİ	145
1.	Zarar Görenin Rızası	146

2. Zarar Görenin Ortak Kusuru.....	146
3. Zarar Veren Kusurunun Hafif Olması ve Zarar Verenin Yoksulluğa Düşme İhtimali	146
C. ZAMANAŞIMI.....	147
D. GÖREVLİ YARGI YERİ	147
VI. SORUMSUZLUK ANLAŞMASI.....	149
VII. HEKİMİN ZORUNLU MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI	151
A. MESLEKİ SORUMLULUK SİGORTASI	151
B. SİGORTANIN TARAFLARI	152
C. SİGORTANIN KAPSAMI.....	153
D. SİGORTA SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	154
1. Sigortacının Yükümlülükleri	154
2. Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri	155
E. SÖZLEŞMENİN SONA ERMESİ.....	156
SONUÇ	158
KAYNAKÇA.....	165